

***Tiganiada* de Ioan Budai-Deleanu. Un posibil model de abordare digitală**

Camelia Circa-Chirilă

Argument

Pentru că textele valoroase ale literaturii *vechi* sunt tot mai îndepărtate de generațiile de azi în ceea ce presupune comprehensiunea limbajului arhaic, a conținutului (mai ales când e vorba despre un text precum cel al lui Ioan Budai-Deleanu gata glosat de către autor) sau a alegoriilor care, deși create într-un anumit context istoric, reușesc să treacă proba timpului, tehnologia, gadgeturile și AI ar putea deveni aliați în a-i apropia pe elevii noștri de texte mai puțin accesibile. În acest sens, cursul de *Pedagogie digitală* oferă numeroase resurse, ce pot deveni instrumente comune profesorilor și elevilor în ce privește abordarea literaturii. Respectând principalele momente ale lecției, iată câteva dintre aceste instrumente utile.

Captarea atenției

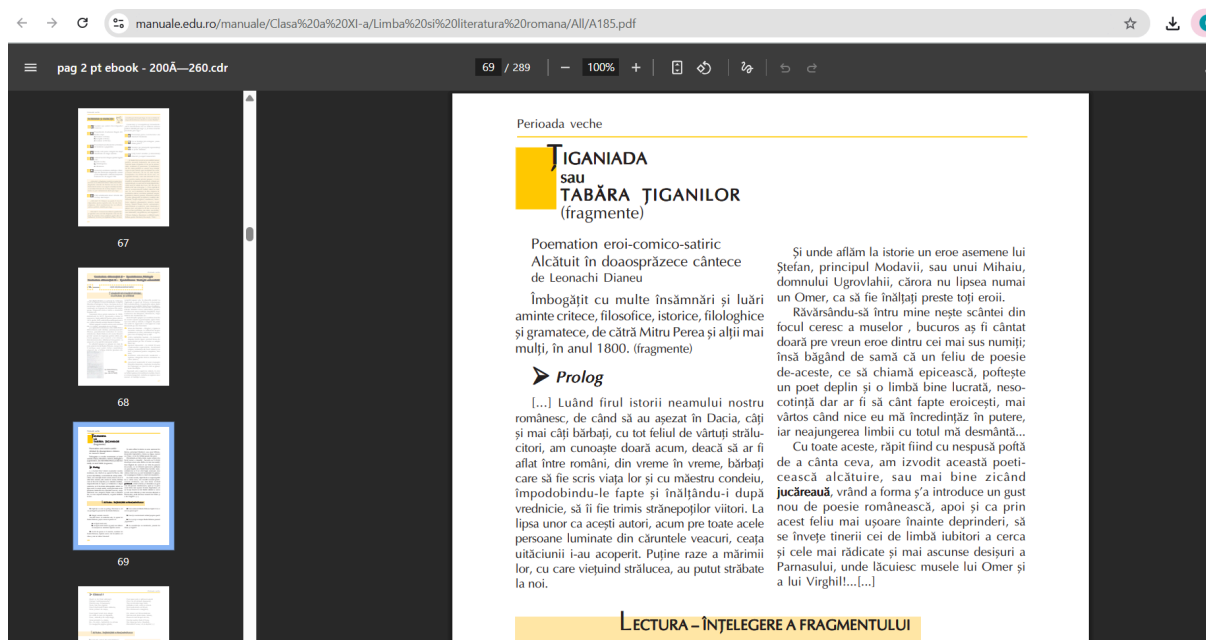
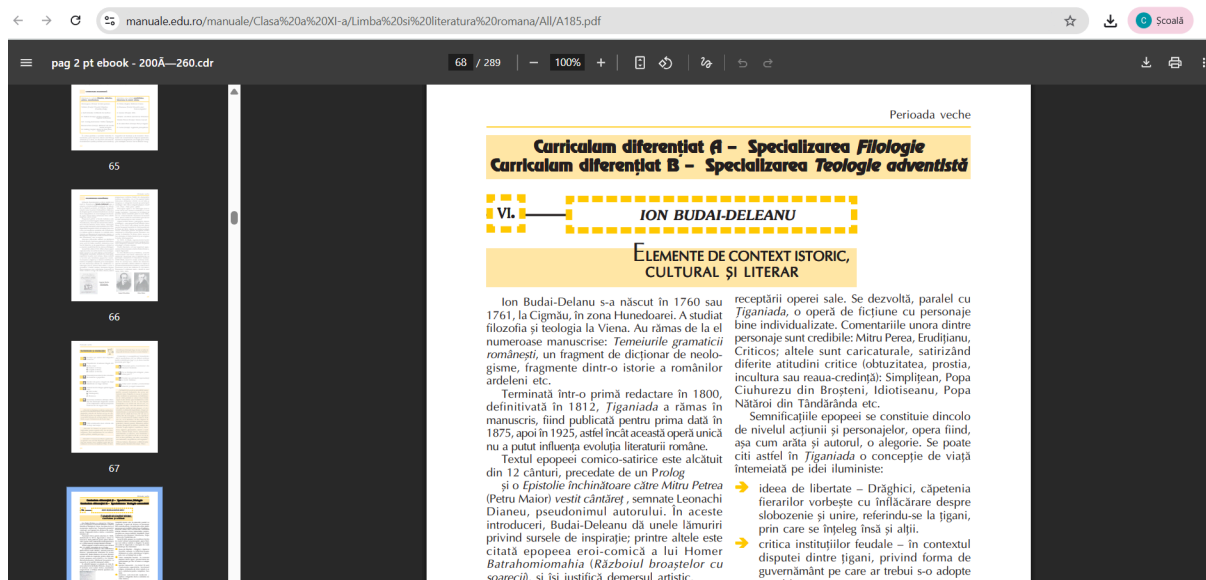
Dacă, în urmă cu 8-10 ani, când elevii utilizau rețeaua de socializare *Facebook*, era un element de noutate să ne jucăm de-a Mitru Perea, Simplitian, Criticos, Filologos și ceilalți glosatori creați de Ioan Budai-Deleanu (căci fiecare elev își asuma câte un rol), azi am descoperit aplicația *Fake Book* (<https://www.classtools.net/FB/home-page>), o aplicație care se pretează abordării textului propus, căci presupune postări (respectiv rezumate scrise în maniera lui Budai-Deleanu) și comentarii la aceste postări, preluate din notele de subsol ale textului. Pretext de a ne apropia de text, de a-l explora și de a-i înțelege structura. Iată cum am reușit la clasa a XI-a profil Filologie (alături de elevii Tudor Bucur, Bianca Bănulescu, Giulia Bejan, Elissa Bîc, Rianna Bogdan, Maia Budea, Ianis Cătană, Mara Danci, Diana Lavric, Steliana Mihai, Ana-Maria Portik, Alesia Trif, Mara Varodi) să creăm un asemenea profil opere: https://www.classtools.net/FB/202510-RDcGaG#google_vignette

Predarea noilor conținuturi

Se pot utiliza manualele digitale puse la dispoziție de MEC, acestea se pot valorifica utilizând site-ul <https://manuale.edu.ro/>. Spre exemplu, manualul editurii ALL oferă informații atât în ceea ce privește curentul iluminist european, cât și iluminismul românesc (la paginile 62-65), informațiile fiind urmate de exerciții la pagina 66. La paginile 67-74, manualul propune studierea textului *Țiganiada*:

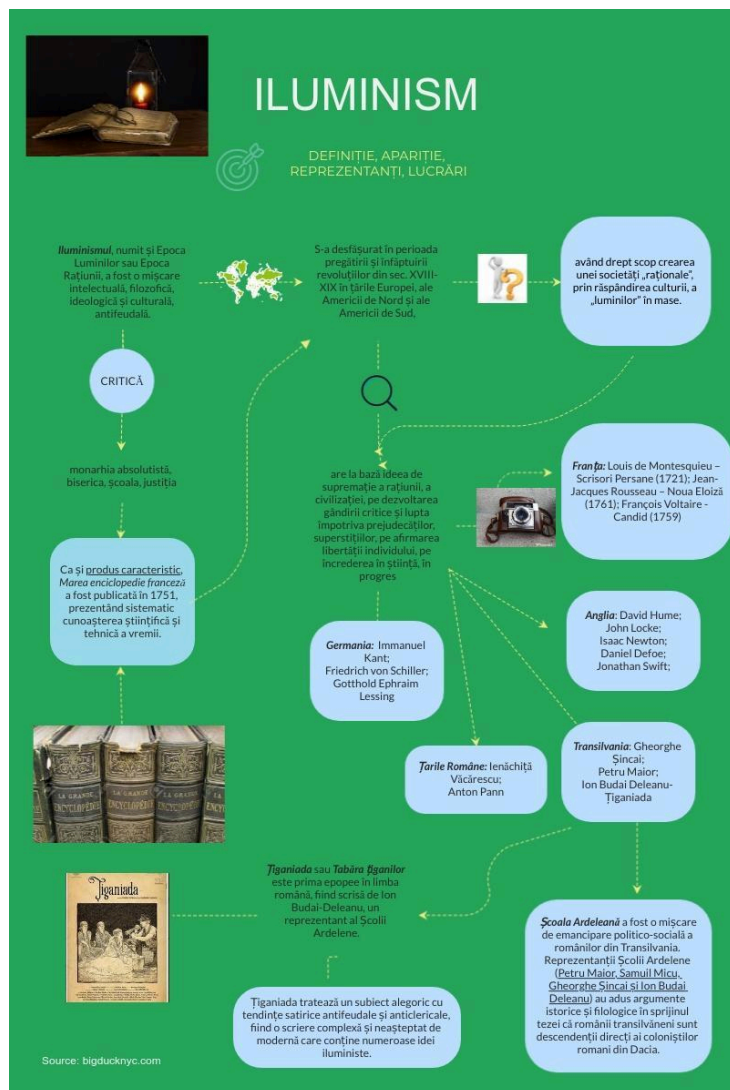
<https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XI-a/Limba%20si%20literatura%20romana/All/A185.pdf>

Fixarea noilor conținuturi

Fixarea informațiilor se poate realiza cu ajutorul unui infografic pe care fiecare elev îl creează în manieră personală: își alege aplicația cu care îl poate crea, forma grafică, imaginile etc Infograficele se pot realiza cu aplicații precum: *Piktochart*, *Mind the Graph*, *Canva* etc

Câteva exemple de infografice create de elevi din generațiile anterioare:

COLEGIUL NAȚIONAL
MOISE NICUȘA

ILUMINISMUL

ÎN EUROPA ȘI ÎN ȚĂRILE ROMÂNE

Iluminismul este o mișcare culturală, apărută în secolul al XVIII-lea, bazată pe ideea de supremație a rațiunii și a civilizației, pe dezvoltarea gândirii critice și lupta împotriva prejudecăților și a superstițiilor, pe afirmarea libertății individului, pe încrederea în știință, pe progres.

ROLUL Luminește transformarea societății, astfel încât ea să se desfășoare rațional

Critice:

- justiția
- școala
- biserica
- monarhia absolutistă

SPECIFICUL ILUMINISMULUI ÎN EUROPA

- A apărut prima dată în Anglia, Franța și Germania, apoi s-a răspândit în toată Europa
- Este o ideologie progresistă, reflectând tendințele burgheziei în ascensiune
- Apar opere cu caracter preponderent științific și filozofic: romanul filozofic, teatrul de idei, comedia satirică

Cea mai importantă operă realizată:

Reprezentanți:

Voltaire, Montesquieu, Rousseau, Diderot, Goethe

Specificul Iluminismului în Transilvania

- La noi, Iluminismul a pătruns mai târziu din cauza unui feudalism autoritar și a dominației otomane.
- Cea mai unitară și sistematică manifestare iluministă a fost Școala Ardeleană, denumire sub care este cunoscută o grupare de intelectuali din Transilvania de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea.

Reprezentanți:

Petru Maior
Gheorghe Șincai
Samuil Micu
I. Budai-Deleanu

Cele mai relevante opere:

Cu caracter istoric: Samuil Micu "Istoria și lucrurile și întâmplările românilor (nepublicată)"; Gheorghe Șincai: "Hronica românilor (I) a mai multor neamuri..." (1808); Petru Maior: "Istoria pentru începutul românilor în Dacia" (1812)

Cu caracter filozofic: Samuil Micu și Gheorghe Șincai: "Elementa linguae daco-romanae sive valachicae" (1780); I. Budai-Deleanu: "Fundamenta gramaticae linguae romanicae" (1812)

„Epoca Luminilor” în Moldova și Țara Românească

- se manifestă foarte puțin
- pătrunde în Țările Române prin influența rusă și grecească
- sec al XVIII-lea: multe traduceri literare
- în perioada 1774-1829, învățământul se află sub înrăurirea curentului iluminist
- Gheorghe Asachi, în Moldova, și Gheorghe Lazăr, în Țara Românească, întemeiază în 1818 învățământul superior în limba română
- apare presa
- au loc primele reprezentații teatrale

„Țiganiada” de I. Budai-Deleanu

- Odată cu apariția acestei opere, se naște scrierea parodică și ironică.
- Tema preponderentă este CALĂTORIA, personajul inedit fiind CALĂTORUL
- Scrierea a fost realizată pe conceptul că rațiunea este mai importantă decât imaginația.
- Sursele sale de inspirație: Homer, Vergiliu, Aristot și Cervantes, dar și literatura populară (basme, povestirile)

Evaluarea

Se poate aplica un test de verificare a lecturii, realizat în *Google forms*:
<https://forms.gle/pRjJ76GCm3bchm7Z8>

Evaluare lectura epopeii eroi-comice

camelia.circa-chirila@motaenicoanonline.ro [Schimbă contul](#)

Nedistribuit

* Indică o întrebare obligatorie

Să începem! Succes! Știu că poți! Ai încredere în tine!

Nume *

Răspunsul tău

Prenume *

Răspunsul tău

Clasa (doar cu cifre arabe, de exemplu: 11A, 11B etc) *

Răspunsul tău

Acțiunea din epopeea „Tiganiada” este plasată în timpul domniei lui: *

Un punct

☐ Vlad Țepeș

☐ Ștefan cel Mare

☐ Mircea cel Bătrân

În „Tiganiada”, Janalău își exprimă: *

Un punct

